

Katarina Borić
Dušanka Martinović Kaliterna
Dijana Perković
Daniela Marasović Krstulović
Ivona Božić
Mislav Radić

Klinički odjel za reumatologiju i imunologiju
Klinika za unutarnje bolesti
Klinički bolnički centar Split
Split • Hrvatska

Gastrointestinalne manifestacije sistemske skleroze

Gastrointestinal manifestations of systemic sclerosis

Gastrointestinalni sustav je nakon kože najčešće zahvaćen organski sustav kod oboljelih od sistemske skleroze (SSc) i promjene se zapažaju u 80 do 90 % oboljelih. Zahvaćenost jednjaka pojavljuje se u 75 do 90 % slučajeva, želudac u 50 %, tanko crijevo 40 do 70 %, debelo crijevo u 20 do 50 %, a anorektalna zahvaćenost u 50 do 70 %. Poremećaj peristaltike jednjaka najučestalija je gastrointestinalna manifestacija SSc-a i uz gastroezofagealni refluks pojavljuje se u većine oboljelih. Poremećaj funkcije muskulature donje trećine jednjaka dovodi do dilatacije ili stenozе jednjaka, a prezentira se disfagijom i epizodama refluksa s razvojem ezofagitisa donjeg dijela jednjaka i simptomima dispepsije, piroze i regurgitacije. Kao komplikacija ezofagitisa može se razviti Barrettov jednjak, potencijalno prekancerozno stanje kod kojeg dolazi do intestinalne metaplazije stanica ezofagealne sluznice. Poremećaj želučane inervacije može dovesti do slabosti želuca i poremećaja u pasaži tankog crijeva. Simptomi variraju od mučnine, povraćanja, bolova u trbuhu, nadutosti, poremećaja u pražnjenju crijeva i gubitka na težini. Atrofija mišićnog dijela stijenke tankog crijeva dovodi do dilatacije i atonije, što ima za posljedicu bakterijsko prerastanje i oštećenje apsorptivne funkcije sluznice s

razvojem malapsorpcijskog sindroma i proljeva. U najtežim slučajevima dilatacija crijeva može rezultirati pseudoopstrukcijom. Razvoj atrofije glatkomišićnog sloja stijenke debelog crijeva rezultira dismotilitetom debelog crijeva, njegovom dilatacijom i gubitkom haustracija. Zabilježeni su potencijalni po život opasni slučajevi pseudoopstrukcije i perforacije crijeva.

Anorektalna disfunkcija druga je po učestalosti nakon zahvaćanja jednjaka. Zbog fibroze unutarnjeg analnog sfinktera kod oboljelih se uslijed poremećaja relaksacije i ograničene dilatacije može razviti konstipacija koja ima za posljedicu rektalnu inkontinenciju i prolaps rektuma. Bolesnici se žale na konstipaciju, proljev, osjećaj punoće crijeva i urgenciju.

U Dalmaciji se prati 80 bolesnika sa sistemskom sklerozom. U istraživanje je uključeno 40 bolesnika i utvrdili smo da su najzastupljenije promjene jednjaka (75 %), što uključuje gastroezofagealnu refluksnu bolest (39 %) i funkcionalne promjene jednjaka (36 %), potom slijedi kronični gastritis (44 %) i divertikuloza crijeva (20 %), što je sukladno podacima iz literature.

Ključne riječi: sistemska skleroza; gastrointestinalni poremećaji